

UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA
 Adreça: Av. de les Drassanes, 3-5
 08001 Barcelona
 tel: +34 934817293 fax: +34 933177075
 Mail: sod@uoc.edu

Adreça fiscal:
Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya - B3
 Av. Tibidabo, 39-41
 08003 Barcelona
 Cif: G60667813

ALBARÀ D'ENTREGA DE DOCUMENT SOD

2513551	Demanat per :		Demanat el : 16/11/2005	
	A càrrec de : ESTUDIANTS		Estat actual: 3	
Sol·licitant : FERRAN AQUILINA VIÑALS		Ref. usuari : 22510073		
Publicació :				
Títol : INFORMES PER A LES FAMILIES: CONEIXER I COMPARTIR				
Autors : GEMA PANIAGUA				
Any : 2002	Vol :	Núm : 5	Pàg : 6-11	ISSN/ISBN : 15775623
Editor :		Edició :		Publicat a :
Notes : \$ESCAN			Servit el : 17/11/2005	

Dades administratives

Fotocòpies sol·licitades des de : -
 Amb càrrec a : **!ESTU - ESTUDIANTS**
 Concepte pressupostari :
 Nombre de fotocòpies : **6**

Cost en EUR : **0.72**
 (120 PTA)

PARLEM DE PARLEM DE...

Informes per a les famílies: conèixer i compartir

Gema Paniagua

Els informes per a les famílies és una de les qüestions que més preocupen els educadors, les educadores i el professorat. Es dona la informació adequada sobre els infants? No els estem pas «etiquetant»? No seria millor utilitzar unes altres vies d'informació no escrita? En aquest article s'hi revisen algunes de les qüestions que es plantegen al voltant dels informes i s'hi apunten possibles criteris d'actuació.

Els informes tenen el risc de convertir-se en quelcom que s'ha d'«omplir», un document burocratitzat i poc compromès que proporcioni escassa informació significativa sobre les criatures. A més, en diverses comunitats autònomes és quelcom exigint per l'Administració — tres informes a l'any— i viscut com una cosa imposada, especialment als centres que tenen cura del primer cicle.

Cal intentar que siguin un bon instrument de comunicació que respongui de manera eficaç al dret de les famílies de ser informades sobre la marxa dels seus fills i de les seves filles.

És l'informe el millor sistema d'informar les famílies en aquesta etapa?

Això dependrà de les circumstàncies de cada centre: edats dels infants que hi assisteixen,

possibilitat d'establir contacte amb les famílies, etc. En educació infantil, i sobretot amb les criatures més petites, l'informe no ha de ser pas l'instrument fonamental per donar a conèixer la marxa de les nenes i els nens a les seves famílies, ja que probablement el tracte més personal —entrevistes, contactes quotidians— constitueix una via més enriquidora d'intercanvi. Ara bé, un dels avantatges d'haver plasmat per escrit la informació és que ens obliga a precisar les nostres observacions, a sistematitzar la nostra informació i a fixar-nos més detingudament en aquelles nenes i nens que ens passen més desapercebuts.

En tot cas, no es pot tractar aquest document com un instrument aïllat, amb independència de les altres fonts d'informació a les famílies. És molt distint l'informe que ha d'elaborar un centre que amb prou feines pot mantenir contacte amb les mares i els pares del que es planteja en una altra escola on pràcticament a diari es pot informar les famílies quan deixen o recullen les seves filles o els seus fills. El fonamental és elaborar una planificació que contempli de manera global totes les actuacions (entrevistes, quaderns d'anada i tornada, informes, contactes quotidians, etc.) i que es doni prioritat, en funció del nostre context i de les nostres possibilitats, a aquelles que considerem més adequades.

Existeix el risc d'etiquetar els infants?

Totes i tots tenim l'experiència d'haver llegit alguna vegada un informe del curs passat i trobar-nos-hi una descripció que amb prou feines s'ajusta a l'infant que actualment coneixem. Suposant que l'informe estigués elaborat correctament, això reflecteix un fet importantíssim: les criatures petites són molt variables. La seva manera de comportar-se, els seus interessos, les seves relacions canvien amb l'edat.

Per minimitzar el risc d'«etiquetatge» és imprescindible plantejar la informació en positiu. Un informe negatiu d'un infant és realment molt arriscat, ja que pot generar expectatives baixes en qui el rep. Quan diem «positiu» no pretenem pas que es falsegin les dades, sinó que s'expressin, en la mesura del que sigui possible, sense connotacions negatives. Per exemple, no és el mateix dir que una criatura de divuit mesos «Es desplaça gatejant» que plantejar que «Està retardada en la marxa».

A més, els nens i les nenes no es limiten a canviar amb el temps, sinó que es comporten de manera distinta en contextos diferents (a casa seva, a l'escola, a calcs avis...). Per això, en general, cal que plantejem la nostra informació en termes relatius, evitant les afirmacions categòriques sobre la manera de ser dels infants. És molt distint afirmar que «El Joan és tímid» de dir que «A la classe, el Joan es mostra tímid».

Són millors els informes oberts o els tancats?

Una de les qüestions que sol plantejar més dubtes als equips educatius és la decisió sobre com s'han de fer els informes:

És imprescindible plantejar la informació en positiu

oberts o tancats. És innegable la riquesa de l'informe obert, on es va escrivint sobre la nena o el nen amb certa espontaneïtat encara que se segueixi un guió prefixat. Aquest tipus d'informe resulta càlid, permet transmetre millor els aspectes més afectius i centrar-se en les peculiaritats de cada infant, però sol representar més d'un cap de setmana de «deures» per a les professionals i els professionals, per la qual cosa moltes vegades s'acaben canviant per alternatives més realistes.

A l'altre extrem, els informes molt estructurats, on es va assenyalant el grau de consecució d'objectius en una sèrie d'indicadors prefixats, tenen com a avantatge fonamental que s'emplenen molt fàcilment. D'altra banda, una bona selecció d'indicadors, coherent amb el plantejament de l'escola, proporciona informació concreta a les famílies sobre el que es considera important al centre per a l'edat de la seva filla o del seu fill. La dificultat rau en el fet que aquests informes estructurats fàcilment deriven en butlletes de notes al més clàssic estil escolar, amb tots els inconvenients que això comporta. D'una banda, fins i tot la informació més qualitativa tendeix a quantificar-se amb «Sí/No», «Adquirit/En progrés» o «Alt/Mitjà/Baix». A més, les famílies ràpidament equiparen aquestes qualificacions amb les velles categories d'«Aprovat/Suspens», encara que no sigui això el que pretenem. Algunes solucions com ara qualificar per mitjà de colors no fan res més que empitjorar la situació: d'un sol cop de vista les famílies, i per desgràcia els infants també, identifiquen quants «suspensos» tenen. És un drama que avancem la tradicional preocupació per les «notes» de l'ensenyament obligatori als infants de menys de sis anys.

Per evitar aquests inconve-

nients, alguns centres han buscat solucions intermèdies, semiestructurades, que mantenen la part més qualitativa però que són realistes quant als temps disponibles; per exem-

ple, alguns informes enumeren els objectius que cal assolir en una edat determinada, i la seva redacció es limita al que és més peculiar de la criatura, donant per suposat que aquesta va avançant en els objectius. En uns altres models, la sèrie d'indicadors establerta pel centre es contesta de manera oberta; per exemple, si l'indicador és «Mostra interès per les distintes activitats», en lloc de contestar amb una creu o amb algun altre tipus de qualificació tancada, el comentari podria ser segons els distintes infants: «Sobretot les de moviment», «Sempre», «Quan el motiva la persona adulta», «Menys quan té son», etc.

Quins aspectes o indicadors cal seleccionar?

Aquest sol ser el punt més difícil en l'elaboració d'un informe. Una dificultat que patim

Seleccionar la informació que donarem ens planteja el repte de plasmar el que és realment rellevant dintre del nostre plantejament educatiu

és que de vegades som massa exhaustius. Ens sentim en l'obligació de proporcionar «radiografies» detallades de les criatures, per mitjà de llargues llistes

d'indicadors o extenses i minucioses descripcions. Però de vegades, paradoxalment, aquests informes extensos —i lògicament costosos— es converteixen en arbres que no deixen veure el bosc, perquè al final tampoc no es té una visió de les peculiaritats de l'infant. Un primer pas imprescindible en la determinació del que es valorarà serà renunciar a pretendre avaluar-ho tot.

Seleccionar la informació que donarem ens planteja el repte de plasmar el que és realment rellevant dintre del nostre plantejament educatiu. En efecte, els informes porten un missatge implícit a les famílies que «Això és l'important». Però de vegades es posen als informes indicadors que s'han convertit en tradicionals en educació infantil, encara que puguin ser contraris a la nostra concepció educativa; per exemple, si partim d'un planteja-

ment constructivista, serà contradictori tenir com a indicador «Coneix el vermell, el blau i el groc». Una formulació més oberta, com ara «Coneix alguns colors», resulta més adequada si la nostra metodologia és també oberta: tant se val quins colors concrets coneix l'infant (això dependrà del seu entorn, de les seves preferències, etc.), l'important és que comença a tenir-los en compte en la seva categorització del món o, més simplement, a conèixer-los.

Indicadors concrets o generals?

En general, els indicadors excessivament concrets poden portar a entrenar aspectes molt específics i a fer-nos oblidar que l'objectiu de l'educació és el desenvolupament de capacitats. Seguint amb l'exemple anterior, hi ha el risc que si s'ha d'avaluar segons l'indicador dels tres colors, les activitats i els materials es tenyeixin sospitosament de vermell, blau i groc en detriment de l'experimentació amb uns altres tons, ja que de vegades es treballen més aquells aspectes que figuraran a l'avaluació.

Unes altres vegades, aquests indicadors concrets —extrets moltes vegades d'escalas de desenvolupament— no estan prou connectats amb la pràctica habitual, per la qual cosa no són observables a través de les activitats quotidianes de l'aula. No té gaire sentit demanar als nens i a les nenes que es posin a peu coix perquè hi ha un indicador del qual no tenim dades: «Es manté sobre un peu». Així, quan els indicadors no estan connectats amb les pràctiques ni amb els temes habituals, hem d'improvisar pseudoexàmens cada vegada que s'han de fer els informes.

A l'altre extrem, els indicadors excessivament amplis diuen molt poc o són difícilment avaluable. Per exemple, dir que un infant «pro-

gressa en la seva coordinació motriu» no aporta gaire informació, tret que s'exemplifiqui o es comenti breument. Com en gairebé tot a la vida, pot ser una bona opció triar un punt intermedi, és a dir, transmetre informació que no sigui ni molt concreta ni excessivament general.

Parlem només del nivell de l'infant?

En els informes tendim a centrar-nos en la descripció del nivell que han assolit les criatures en les distintes capacitats cognitives, motrius, comunicatives, socioafectives, etc., però tan interessant com això, o fins i tot més, pot ser referir-se als aspectes més qualitius del procés d'ensenyament-aprenentatge. Qüestions com ara quines activitats interessen

més a l'infant i quines li interessin menys; en quin tipus d'agrupament funciona millor; com l'afecten el cansament, la gana o la son; a quines actituds de les persones adultes respon millor; com accepta l'ajut i quina és la manera més eficaç d'ajudar-lo; què el consola; etc. Amb dades d'aquesta mena proporcionem a la família no només la foto fixa del nivell de la criatura, sinó també informació sobre les oportunitats que se li donen i de les estratègies educatives que li van millor.

Som objectius en l'avaluació?

En els informes no ens podem referir a simples impressions, judicis de valor o interpretacions que excedeixen el nostre marc de treball. Evidentment, hem de buscar una certa objectivitat i basar-nos en les nostres observacions. Però de vegades la preocupació per no interpretar ha conduït també a incloure en els informes el que és molt fàcilment observable enfront del que és important.

En concret, l'avaluació de les actituds de la nena i del nen se sol veure massa dependent de la subjectivitat. És fàcil observar si l'infant retalla o no, però, com es pot afirmar que sent curiositat o que es diverteix? Senzillament, basant-nos en les nostres observacions de la conducta verbal i no verbal de les criatures. Qualsevol educadora ens pot dir amb certesa quins alumnes del seu

grup gaudeixen amb el menjar i quins no, ho farà fonamentant-se en l'observació contínua de les reaccions de grat o de desgrat, les emocions manifestades pels infants, etc. I

Quines activitats interessin més a l'infant i quines li interessin menys; en quin tipus d'agrupament funciona millor; com l'afecten el cansament, la gana o la son; a quines actituds de les persones adultes respon millor; com accepta l'ajut i quina és la manera més eficaç d'ajudar-lo; què el consola; etc.

els més grans ens aporten, a més a més, mostres verbals. Si al voltant d'un tema una nena pregunta, mira amb atenció el material que ha portat un company o una companya, comenta el que li ha explicat el seu pare o la seva mare referent a això..., no és sobreinterpretar dir que «mostra curiositat» per aquest tema. I més encara, a partir d'un nivell determinat els infants ens comenten moltes coses sobre el que els agrada i el que no, el que els costa de fer, el que saben, etc., dades que suposen una autèntica autoavaluació espontània, que l'hauríem d'incloure o almenys tenir-la en compte a l'hora de concretar els informes.

Un mateix informe per a les famílies i per al centre?

En principi, se sol recomanar de fer un informe dirigit a les famílies distint del que s'utilitza al centre, el qual pot ser més tècnic, més tancat, etc. Així, podem seleccionar la informació que considerem que interessa més a les famílies, podem utilitzar un llenguatge divulgatiu i procurar que el format sigui atractiu. Que l'infant contribueixi a «decorar» el seu informe, o que hi incorpori fotos del grup o d'ell mateix, o algun dels seus dibuixos més significatius, són elements que no només contribueixen a fer l'informe més atractiu, sinó que també transmeten informació.

Això no obstant, fer dos informes —per a les famílies i per al centre— pot representar un esforç desproporcionat en alguns casos, per la qual cosa molts centres han decidit que el més rea-

Informes amb fotos i dibuixos, on es parla no només del que sap l'infant, sinó també del que li agrada o del que li desagrada, on es demana opinió als pares i mares... Per descomptat, en educació infantil ens allunyem del que és tradicional!

lista és realitzar un únic informe. En aquest cas és important procurar que la informació sigui vàlida, tant per a la família com per a l'ús professional (fins i tot per a la mestra o el mestre del curs proper). Per exemple, la informació pot estar organitzada per àrees curriculars —la qual cosa facilita la transmissió interprofessional— però tenint cura que el llenguatge que s'utilitza sigui divulgatiu, per assegurar-ne la comprensió per part de les famílies.

Al capdavall, gairebé tot es pot dir sense necessitat de recórrer a tecnicismes.

Com hi poden participar les famílies?

Hem fet un breu esment a la possibilitat que els propis infants contribueixin a l'avaluació, però en aquesta etapa potser els principals «coavaluadors» són els pares i les mares. Efectivament, ells tenen moltes dades per complementar i completar la nostra visió de la criatura, ja que la coneixen en el seu altre gran món —casa seva— i són, en definitiva, les principals persones adultes de referència.

Una via per recollir aquesta informació consisteix a incloure en el propi informe un apartat per a les opinions i els comentaris dels pares i de les mares. Una altra possibilitat, més participativa, és la de lliurar personalment els informes i comentar-los en una entrevista amb els pares i mares. Això permet no només expli-

car i matisar la informació que donem per escrit, sinó també i sobretot recollir les dades i les impressions que ens aporten. Aquesta coavaluació, des de dos contextos i dos punts de vista diferents, pot resultar molt enriquidora per ajustar la nostra resposta educativa.

És seriós això?

Informes amb fotos i dibuixos, on es parla no només del que sap l'infant, sinó també del que li agrada o del que li desagrada, on es demana opinió als pares i mares... Per descomptat, en educació infantil ens allunyem del que és tradicional! Potser caldria reivindicar aquesta altra manera de fer, absolutament professional i rigorosa, però divulgativa i propera a les famílies.

Per últim, si volem millorar els nostres informes, a més de tenir en compte alguna de les consideracions anteriors, per què no preguntem directament a les mares i als pares què és el que els agradaria saber dels seus fills i filles a l'escola?

HEM PARLAT DE...

- Avaluació: informes a les famílies.
- Comunicació família-escola.
- Observació i escolta.

Gema Paniagua

Psicòloga d'atenció primerenca. Madrid

gpaniagua@correo.cop.es